Dolnolukavický Hlasatel

III. SETKÁNÍ RODÁKŮ DOLNÍ LUKAVICE / 15. června 2024

Milí rodáci, spoluobčané a příznivci Dolní Lukavice,

Dostává se vám do rukou speciální číslo časopisu Hlasatel, který jsme připravili k příležitosti III. setkání rodáků. Jedná se o druhý speciální Hlasatel k této příležitosti, byť od prvního setkání uplynulo dvacet let.

Nejsem rodák. Pocházím z Plzně. Tam jsem se narodil, studoval, žil až do roku 2009, než jsem potkal svoji budoucí manželku Evu. Jižní Plzeňsko mi ale i předtím bylo vždy velmi blízké. Často jsem projížděl vlakem Přešticemi ve směru na Šumavu, když jsme se skauty jezdili na výpravy. Dolní Lukavici a okolní obce jsem si rychle oblíbil. Manželce jsem pomáhal s kulturními akcemi, poznal mnoho skvělých lidí. V roce 2022 jsem byl zvolen starostou obce Dolní Lukavice a vystřídal tak svého předchůdce pana Vítězslava Opálku, který se zasloužil o mnohé v obci a díky němu se také mohlo mimo jiné konat i první a druhé setkání rodáků.

Básník (Christian Morgenstern) pravil: *„Domov není místo, kde bydlíš, ale místo, kde ti rozumějí.“* Naprosto s tímto slavným výrokem souhlasím. Není důležité, na jakém místě naší planety bydlíte, ale jací lidé vás obklopují a jaké přátelství si vytvoříte. Někdy tato přátelství trvají celý život. Velmi si proto vážím místní party nejen mladých lidí, jejich vzájemné podpory a soudržnosti. A těší mě, jak se pěkně formuje skupina kolem hasičů a sokolů. Tato pospolitost je pro vesnici velmi důležitá.

Dovolte mi, abych vám všem (rodákům i „náplavám“ a všem příznivcům naší obce) popřál, ať se vám v naší obci pohodově žije, máte kolem sebe lidi, které máte rádi, kteří vás vždy podpoří a nikdy nezanechají v nouzi a pak hlavně hodně zdraví, bez kterého nemáme nic.

Na úplný závěr bych chtěl poděkovat všem, kteří se na akci III. setkání rodáků podíleli, ať už organizačně, nebo jako účinkující.

Ing. Radek Hora, starosta obce

Obecní úřad Dolní Lukavice

Změny ve vedení:

Starosta:

Vítězslav Opálko (2002-2022), Ing. Radek Hora (2022-dosud)

Místostarosta:

Marek Maňour (2014-2018), Michal Böhm (2018-2022), Vítězslav Opálko (2022-dosud)

Ekonom obce: Michal Böhm (2006-2023), nyní smlouva o dílo

Referent obce: Mirka Štychová (2007-dosud)

Údržba obecního majetku:

Stanislav Vokáč (2000-2023), Petr Rout a Oto Balaško - dosud

Fotovzpomínka na rodáky v roce 2014:

Vydala Obec Dolní Lukavice v roce 2024, grafické zpracování: Mirka Štychová, text Eva Horová a další, foto: Michal Böhm, archiv OÚ

Na slovíčko s Václavou Klepsovou (*1960), žije v DL

Před 20 lety bylo první setkání rodáků. Byla jste iniciátorkou … prozraďte, co Vás k tomu vedlo?

První setkání rodáků bylo v Krasavcích v roce 2003. Organizoval ho tehdy Karel Kvídera. Vzbudilo velký obdiv a nadšení. Řekla jsem si, proč by se nemohlo konat i nás? A dala jsem se do organizace.

V čem to setkání bylo jiné, než je dnes?

Bylo první a se vším se začínalo. Největší starostí bylo asi obejít všechny domy a pátrat po rodácích. 350 dopisům jsem rozeslala a Lukavici obešla a osobně rodáky pozvala. Zdarma nám přes den na akci slíbila vystupování paní učitelka Květoňová a asi dva dny před akcí jsme se sešly ve složení: paní Tobrmanová, Hranáčová, Cibulková, Bělonožová a já. Zakoupili jsme ingredience na koláče, paní Havlíčková věnovala mléko a smetanu a ostatní dárci ještě další potřeby k pečení. Den před akcí přišli muži ze Sokola pomoci se stavbou stanů, ženy z Dámského klubu umyly stoly a židle. V Lužanech jsme si zapůjčili nápis „Vítejte doma, milí rodáci“. Takže určitě jiná byla v tom, že jsme akci uspořádali s minimálními finančními prostředky a s pomocí mnoha občanů naší obce.

Kdo měl na akci velkou zásluhu?

Nemůžeme zapomenout na Pepu Kota. Kromě obědů a kávy, zajistil ještě dva velké stany včetně stolů a lavic, přeštičtí skauti zapůjčili velký stan zdarma.

Z čeho jste ze setkání měla radost?

Odměnou za vynaložené úsilí pro mě byla radost, že se rodáci setkali, vítali se mezi sebou, debatovali a nechtělo se jim domů.

Na jakého rodáka vzpomínáte?

Vzpomínám na nejstarší rodačku. Tehdy to byla paní Marie Pytlíková a nejdelší cestu k nám až z Nizozemí vážila sestra paní Stanislavy Jindrové. A největší dojem na mně i většinu rodáků udělali bratři Pavel a Václav Hřebcovi, kteří zpívali a hráli na varhany při mši v kostele.

Rozhovor s nejstarší ženou a rodačkou z Dolní Lukavice Růženou Královou, roz. Tobrmanovou (*1929)

Prozraďte čtenářům, kde jste se narodila?
Narodila jsem se v roce 1929 v malé chaloupce u zámeckého parku (čp. 117), jako nejstarší ze šesti sourozenců. Byl mi jeden rok, když jsme se stěhovali do novostavby čp. 166 na Pajzovně. Dům měl čtyři místnosti. Jednu z nich obýval dědeček s babičkou a jednu tatínkova svobodná sestra Marie. Na dům navazovala hospodářská stavení, chlév a velká stodola. Velký dvůr a zahrada osázená ovocnými stromy celek doplňovaly.

Chodila jste do lukavické školy. Na co vzpomínáte?
Do obecné školy jsem chodila v Lukavici do pátého ročníku. Učila nás paní učitelka Božena Veselá a další učitelé. Seděli jsme po třech v lavicích s rukama za zády. Další tři roky jsem chodila pěšky do Přeštic do měšťanky. To bylo za druhé světové války.

Prozraďte nám něco o své rodině?
Tatínek Josef Tobrman (1896-1970) pocházel z pěti dětí. Malý Jeníček zemřel na následky těžkého úrazu. Teta Baruška (*1903) se provdala do Horní Lukavice čp. 41, teta Marie (1894-1988) sloužila jako chůva ve Starém Plzenci. Strýc Karel Tobrman (1906-1977) studoval v Praze. Působil jako architekt - stavitel.

Žijete ve vaší rodné vesnici celý život?
V roce 1947 jsem odešla do Plzně. Pracovala jsem jako chůva u primáře MUDr. Františka Maška. Tam jsem pracovala pět let. Zůstala jsem tam i jako vdaná. Od Mašků jsem odešla a šila dva roky v „Oděvní službě města Plzně". V roce 1953 jsme se s manželem přestěhovali do Předenic k jeho rodičům. Narodila se nám první dcera. Začala jsem šít pro ženy v Předenicích a Snopoušovech.

Jak dlouho žijete v domě čp. 135?
V roce 1956 jsme začali se stavbou. Postavili jsme si dům na pozemku, který nám a mým dvěma sourozencům dal tatínek. Tatínek byl zedník a rolník. Pomohl nám s hrubou stavbou, plány a dozor vykonával strýc stavitel. V roce 1960 byl dům zkolaudován.

Šila jste celý život?
Dva roky jsem šila v Oděvní službě, poté šest let v Předenicích a 11 let v Dolní Lukavici pod MNV. V lednu 1970 jsem oslepla na pravé oko. Strávila jsem dva týdny v nemocnici, následně jsem musela dojíždět do nemocnice na injekce. Oko se mi sice zahojilo, ale šít jsem nemohla. Byla jsem rok bez práce. Tehdy jsem dostala zprávu, že v zámku v DL je sklad zdravotnických potřeb a odchází jedna paní. Zůstala tam paní Gregovská a Strejcová. Přihlásila jsem se a dostala jsem místo. Pracovala jsem tam devět let, tedy až do doby, kdy se sklad měl stěhovat. Krátce před odchodem do důchodu jsem pracovala v JZD ve výkrmně brojlerů.

Děkuji za rozhovor
Eva Horová

Rozhovor s nejstarším mužem a rodákem z Dolní Lukavice, Pavlem Havlíčkem (*1936)

Na co rád vzpomínáte, když jste byl jako kluk?
Jako kluk jsem přišel ze školy, převlékl se a vyrazil si s kluky hrát. Jezdili jsme v dřevácích „Ve strouze“ (dnes pod domem čp. 55) po blátě dolů z vršku. Do bahna jsme si nalili vodu z potoka, aby nám to lépe jezdilo. To bylo někdy za II. světové války. Se mnou si hráli V. a M. Suchý, K. Pokorný a další. Rád také vzpomínám na Američany. Běhali jsme za nimi do parku, byli kolem zámku. Někdy po nás „něco hodili“ tj. dali nám nějakou sladkost. Dodnes mám před očima malou Martičku Havlovou, která seděla na klíně americkému důstojníkovi a měla pusu od čokolády. Za Američany chodilo hodně dětí ze vsi.

Ves se mění. Prozraďte nám, jaké budovy byly za vašeho dětství a mládí a dnes už je nenajdeme?
Nenajdeme již památky po dřevěném špitále, který stál za domem čp. 99, po dřevěné chaloupce za malým mostem za řekou, po staré kovárně (čp. 29), kde pracoval pan Dolanský. Stávala v místech dnešní křižovatky – vedle domu čp. 30. Z vyprávění vím, že na rohu kovárny býval kámen, na kterém vrchnost po honu opalovala divočáky. Druhá kovárna bývala u zdi ve dvoře, která sousedí se sokolovnou. Pracoval tu kovář Polívka. Kovárna proti Bílé Růži také neexistuje. Pracoval tam kovář Kotous a po něm Jaroslav Hůla. Byla zbourána při opravě domu. Vedle školy již také nestojí chalupa čp. 55, bydlela tam paní Vokáčová a košíkář Rudolf. Zanikla pro špatný stav. Malá chaloupka z vepříků stávala mezi domky Ottů (čp. 53) a Vlachových (čp. 52). Bydleli tam Hesovi. Měli syna, který byl asi o dva roky starší než já. Později si tento domek Ottovi předělali na chlívek pro prasata. Neexistuje ani obecní váha a lesní úřad, který stál v místech dnešní MŠ. Poslední obyvatelé byli manželé Parlesákovi a Krečovi. Na konci války se v lesní správě sekalo polenové dřevo pro nákladní auta. Když nebyl benzín, auta jezdila na dřevoplyn. Z vyprávění vím, že do roku 1932 stál dřevěný dům nad pivovarskými sklepy (dnes je zde několik vzrostlých stromů) – nedaleko kontejneru na bio odpad. V bažantnici býval zděný domek, kde se dle vyprávění údajně komtesy učily vařit. V areálu pivovaru stávala sladovna. Jednalo se o dlouhou zděnou budovu blíže Bělohlávkovým (čp. 130), která se táhla až ke Sládkovic rybníku – přes pozemek dnes p. Marona (čp. 24), dříve Hrabětových. Součástí budovy byla věž (vysoký komín). Říkalo se, že se tudy sypalo obilí. Později se zde odchovávaly husy, budově se říkalo husinec. V místech, kde měl svoji autodílnu pan M. Jindra, bývala lednice. Házeli do ní okénkem led, který získali ze Sládkovic rybníka. Když byla lednice plná, udělal se na dnešním veřejném prostranství mezi domy Kašparových (čp. 84) a Fuchsových (čp. 184) „stoh“ z ledových kusů, který se zakryl slámou a listy.

Obec prošla technickým pokrokem. V čem jste vyrůstal jako dítě?
Až do roku 1944, než byl do našeho domu zaveden elektrický proud, jsme doma svítili petrolejovou lampou. Světlo ve chlévě zajišťovaly zavěšené lucerny. Vše jsme na hospodářství do té doby dělali ručně. Měli jsme ruční mlátičku, která se rozpohybovala otáčením kliky. Technický pokrok šel obcí rychle, v padesátých letech byl např. do Lukavice zaveden rozhlas

V jakých spolcích jste byl?
Byl jsem v SDH a ČSCH. Ke ke Sboru dobrovolných hasičů jsem se přidal v roce 1955. Již jako kluk rád pozoroval cvičení starého hasičského sboru v místech dnešní vyasfaltované plochy před budovou bývalého pivovaru. Staří hasiči měli při cvičení parádní helmy a zlaté sekyrky. Ve Svazu chovatelů jsem byl, protože jsem choval králíky a slepice. (pozn. redakce - ukazuje Čestné uznání za příkladnou a obětavou chovatelskou činnosti ve spolku vydané k 50 letům ČSCH v Dolní Lukavici). Nějaký čas jsem byl také v ochotnickém spolku. Nacvičovali jsme divadelní hry, jako je např. Lucerna, Divotvorný klobouk a další. Hry režíroval B. Brož. Ručně jsme si vyrobili plakáty, vypůjčili kostýmy a nalíčil nás holič Šlouf. Se mnou hráli ještě J. Dolanská, M. Topinková, V. Kašpar, K. Pokorný, K. Polívka a další. Když jsem se vrátil z vojny, již jsem k hraní nevrátil.

Co se Vám na Dolní Lukavici líbí?
Líbí se mi pěkné uspořádání naší vesnice, náves, zámecký park. Líbí se mi také okolí, jako je Zlín. Když jsem byl mladší, chodil na houby do lesa na Tlustou horu.

Co máte celý život rád?
Jednoznačně koně. Od dětství až doteď. (pozn. redakce – ukazuje starou knihu o koních po dědečkovi Janu Havlíčkovi) Když jsem byl kluk, měli jsme dvě klisny – Pepku a Praunu. Prauna byla zapsána do plemenné knihy. Měla hříbě, také plemenné. Otec mě učil vše o koních a jak se k nim chovat, naučil mě s nimi orat pole. V JZD jsem potom až do vojny pracoval jako kočí.

Jste nejstarší muž v Dolní Lukavici... prozraďte nám, co rád jíte?
Mám rád obyčejná jídla a jím všechno. Vyrostl jsem na mléce, bílé kávě, chlebu a vejcích. To, co se tehdy jedlo. Moc na výběr toho nebylo, ale bylo dobře a neměl jsem hlad.

Znáte nějaký legrační příběh týkající se vaší rodné vsi?
Někdy kolem roku 1959 JZD zaselo na poli pod dvorem mrkev. Mrkev se kvůli velké vytíženosti sklízela až na konci listopadu. Tehdy každý mluvil ve vsi jen o mrkvi. Na vratech od hřbitova byl křídou napsaný nápis: „*Mrtví, pomozte nám s mrkví.*“ Druhý den byla pod tento vzkaz dopsána odpověď: „*My vám nepomůžeme, my jsme mrtví.*“ Mrkev byla sklizena a pak se začala řešit otázka, co s ní? Část byla odvezena do zeleniny do Dobřan, horší jakost byla použita jako krmivo pro dobytek a zbytek se uskladnil do pivovarských sklepů. Přečkala zimu a na jaře byla rozvezena do prodejen zeleniny.

Děkuji za rozhovor, Eva Horová

Rodinné klany

Ve standardním Hlasateli jsme si před časem připomněli staré lukavické rody. V tomto speciálním čísle se zaměříme na rodinné klany za účelem lepšího porozumnění spříznění daných rodin a také vám vysvětlíme, jak se postupně některé rodiny rozšiřovaly po vsi. Jedná se o úzký výběr rodin, protože jsme omezeni místem.

Babkovi

Babkovi žili v nájmu v čp. 142. Bydlel zde Rudolf Babka (*1906) s manželkou Annou, rozenou Němečkovou (*1907). Spolu vychovali pět synů. Karla (1926-1990), Jaroslava (1929-2014), Václava (1929-1995), Josefa (1930-2012) a Stanislava (1946-2000). Všichni kromě Václava, který žil převážně v Příbrami, zůstali bydlet v Dolní Lukavici. Nejstarší Karel se oženil s Jarmilou Vaněčkovou z Dolní Lukavice čp. 31. Postavili si dům

Babkovi: zleva Karel, Václav, Jaroslav, Josef a Stanislav

na Pajzovně čp. 192. Měli syna Karla (*1955) a Jaroslava, který si vzal Květu Nejdlovou z DL. Bydleli v čp. 154 a vychovali dcery Jaroslavu a Miroslavu. Karel i Jaroslav v mládí hráli fotbal za TJ Sokol. Pan Jaroslav Babka byl dlouhá léta duší lukavického Sokola. Jako jednatel se staral o chod sokolovny i o budovu jako takovou. Angažoval se i v oddílu kopané. Byl i členem okresního výboru ČSTV. Josef Babka se oženil se Zdeňkou Červenou (1935-2020) z DL, žili v čp. 97. Zdeňka byla učitelka, později ředitelka ZŠ v Dolní Lukavici. S dětmi pracovala i mimo školu. Vedla různé kroužky, byla cvičitelkou v TJ Sokol. Josef Babka byl členem Českého svazu chovatelů, kromě králíků a slepic, choval včely. Měli dceru Jitku (*1959) a syny Miloše (*1963) a Libora (*1965). Nejmladší syn Stanislav se oženil s Jaroslavou Kaslovou (*1949) z Hradčan, bydleli v čp. 139. kde vychovali syny Vladimíra (*1970) a Stanislava (*1972). Stanislav Babka byl také členem ČSCH.

Herejkovi

Jako první do Dolní Lukavice z obce Háje přišel Josef Herejk, který se v Hájích čp. 18 narodil v březnu 1858. Oženil se s Marií Kaslovou (*1863) z Řeneč čp. 28. bydleli v čp. 80. Žili zde s dětmi Marií (*1882), Barborou (*1884), Josefem (*1887), Karlem (*1889), Annou (*1892), Františkem (*1898) a Boženou (*1900). Syn Josef se 29. června 1912 v lukavickém kostele oženil s Josefou (*1887), rozenou Šebestovou z čp. 109 a žili v čp. 80. Spolu měli tři děti: Josefa (*1913), Annu (žila v Opavě) a Karla (*1923). V čp. 80 zůstal Josef (*1913), který se 1. března 1941 v Přešticích oženil s Marií (*1922) Matýsovou z Přeštic. Spolu vychovali dcery Marii (*1942) a Miluši (*1948). Marie byla provdaná Bauerová a žila v Chlumčanech. Po rozvodu se provdala za Stanislava Diviše ze Snopoušov a žili v čp. 80 až do její smrti v roce 2021. Dcera Miluše se provdala za Jana Sýkoru ze Žerovic. Bydleli v Přešticích. Rod Herejků v čp. 80 zanikl.

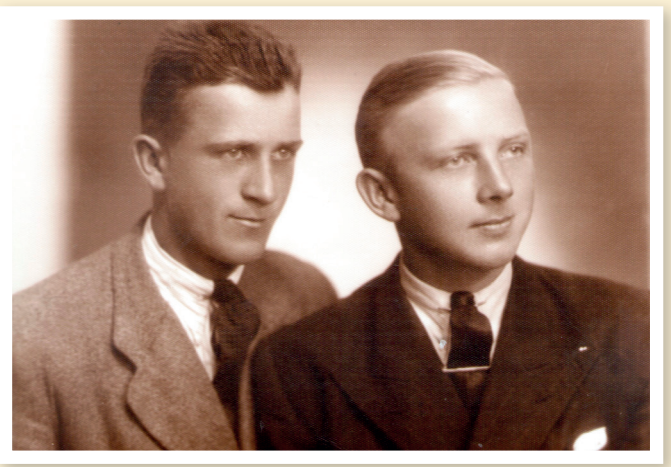

Herejkovi zleva Karel Herjek čp. 59 a Karel Šebesta čp. 109

Syn Karel (1923-1980) si postavil dům na Pajzovně, kterému bylo přiděleno čp. 59 po bývalém špitálu, který byl po válce rozbořen. Do domu se nastěhovali v roce 1946. Karel se oženil s Annou Budkovou (1927-2011) z Vodokrt. Vychovali syna Karla (*1946) a dceru Annu (*1948). Syn Karel (1946-2004) se v roce 1969 oženil do Lišic (části Dolní Lukavice), vzal si Naďu Komorousovou (*1948) a žili v čp. 127. Dcera Anna se provdala za Josefa Langmajera a rod v tomto čp. také zanikl.

František (1898-1965) se 23. 3. 1920 v Dobřanech oženil s Marií Hesovou (1900-1976) z Dobřan. Postavili si rodinný dům čp. 150 na Pajzovně. Spolu vychovali čtyři děti: Jindřišku, Václava, Vlastu a Marii. V domě dále žila Marie (1929-2010), která se provdala za Jaroslava Černého (1924-1982). Rod Herejků v čp. 150 zanikl.

Hrubých

Hrubých v Dolní Lukavici bylo a je stále několik. Žili v různých číslech popisných. Za nestarší rod Hrubých považujeme Hrubých v čp. 47. První zmínky o tomto rodu sahají do daleké historie. Josefský katastr uvádí Josefa Hrubého. Josef statek předal synovi Janovi Hrubému a jeho ženě Kateřině Hajžmanové z Lišic čp. 12. Pak v čp. 47 žil jejich syn Martin (*1831) se Zuzanou Hrubých (1841-1910). Spolu vychovali Barboru (*1859, provdala se v roce 1875 za Josefa Havránka z čp. 32), Františka (*1863, emigroval do USA), Kateřinu (*1867, odešla se sourozenci do Ameriky), Marii (*1869, odešla se sourozenci do Ameriky), Martina (*1872), Josefa (*1873), Jana (*1883, oženil se s Marií Bočkovou z Chouzov).

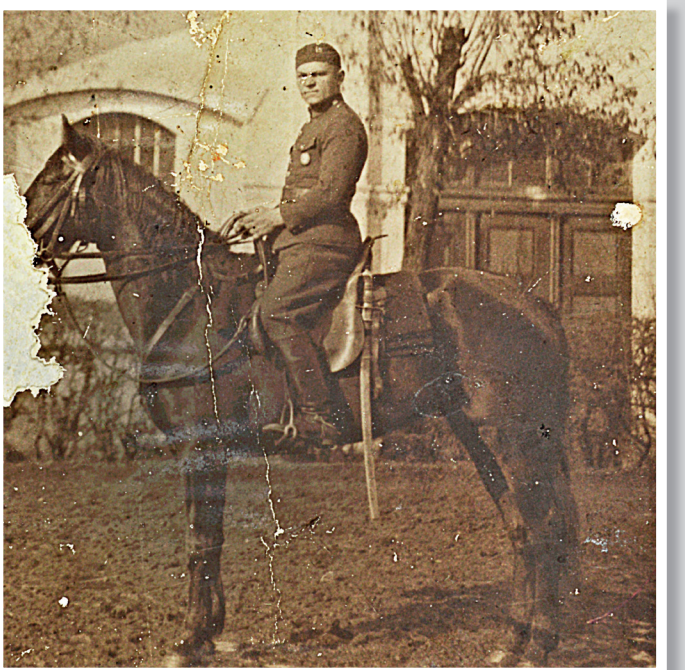

V čp. 47 zůstal syn Josef a jeho žena Anna. Ti statek odkázali synovi Františkovi. František s Barborou Hrubých měli dvě dcery a tím rod po jméně v čp. 47 vymřel. V čp. 54 žil Martinův (*1831) bratr Josef Hrubý (*1829) povoláním sýrník u hraběte Schönborna. V domku žil s manželkou Annou. Rod Hrubých však v čp. 54 zanikl. Do čp. 8 se přiženil Martinův (*1831) starší bratr Jan Hrubý (*1821). Rod Hrubých po jménu v čp. 8 skončil, když Václav Hrubý s manželkou Marií, rozenou Loudovou měli dvě dcery. Do čp. 48 se přiženil Martin Hrubý (*1873), syn Martina a Zuzany z čp. 47. Rod pokračoval dál, ale v čp. 48 zanikl po jméně. Z tohoto rodu však jméno Hrubý zůstalo. Syn Martina Hrubého (*1873) Václav (*1898) se oženil s Emilií Přibáňovou a spolu měli syna Zdeňka (1923-1987). Zdeněk měl dceru Zdeňku a syna Jaroslava a žili v čp. 184. Rod Hrubých v Dolní Lukavici pokračuje dál v čp. 178. V čp. 86 žil syn Martina Hrubého (*1873) Jan (1909-1975), který se také oženil s Emilií Přibáňovou, měli dceru Emilii (*1938, provdaná Duchková), a tím rod v čp. 86 vymřel.

Rod Hrubých žil také v čp. 2. V polovině 18. století zde žili Vojtěch a Kateřina Hrubých. Vychovali syna Jana (*1785). Ten se oženil s Alžbětou a 23. srpna 1815 se jim zde narodil syn František. František se vyučil obuvníkem a oženil se s Marií (*1826) a postavili si dům čp. 51. Co se lukavických rodů týká, tak se do tohoto domu 5. února 1907 přivdala Barbora Koskubová z Dolní Lukavice čp. 17 (*1885), vzala si Josefa Hrubého (*1882). Vychovali Barboru (*1907) a syny Václava (*1908), Františka (*1910) a Josefa (*1911). 7. ledna 1939 si Josef Hrubý (*1911) vzal Terezii Havránkovou z čp. 34. Spolu vychovali dva syny Zdeňka a Petra. Josef pracoval jako voják a rodina se neustále stěhovala a dům čp. 106 využívala jen k rekreaci. Poté v domě žil syn Zdeněk, který se pak odstěhoval do Brna a dům prodal. Hrubých dnes nežijí ani v čp. 51, ani v čp. 106. Hrubých žili také v čp. 9. Do této chalupy se přiženil Jan Hrubý. Narodil se 29. 9. 1827 v Krasavcích čp. 18 sedlákovi Tomášovi Hrubému a jeho ženě Anně, rozené Poubové z Lišic. S manželkou Kateřinou vychovali Kateřinu, Marii, Annu a Josefu. Dceru Marii si 31. května 1870 vzal Josef Ausperger, domkář v Dolní Lukavici, syn Karla Auspergra panského ovčáka ve Snopoušovech a rod Hrubých tím v čp. 9 končí.

Jan Hrubý se v čp. 28 narodil Josefu Hrubému, krejčímu z Horní Lukavice čp. 27. V roce 1880 zde bydlel Josef Hrubý (*1844) s ženou Magdalenou (*1844). Jeho žena Magda brzy zemřela a Josef se oženil s Annou (*1859). V roce 1910 zde žil Josef Hrubý (*1878) s manželkou Marií (*1880) a se synem Františkem (*1907). Jelikož František Hrubý měl dvě dcery (Marii a Miluši), rod v tomto čp. zanikl.
Hrubých dříve žili v mnohých domech, např. v 18. století žili v čp. 20 Václav a Rosina Hrubých s dětmi, Syn Václava a Rosiny z čp. 20 začal bydlet v čp. 17. Oženil se s Magdalenou (*1801) původem z Chlumčan. Ta zde žila jako vdova a výminkářka v roce 1869 se synem Jiřím, který se narodil 27. srpna 1839 v čp. 17. Václavův syn Martin se v listopadu 1843 oženil s Marií (*1828) a žili v čp. 75. Zde vychovali své děti Vojtěcha, Josefu, Kateřinu a syna Josefa. Jejich dcera Josefa (*1850) se 5. května 1873 provdala za Jakuba Fládra z Horní Lukavice a rod v tomto čísle popisném zanikl. V čp. 18 žili Tomáš a Dorota Hrubých s rodinou. Byli příbuzní s čp. 20. V čp. 50 žil Josef Hrubý (*1831) s manželkou Annou (*1836) a dcerou Annou (*1866) a synem Emilem (*1868). Rodina Hrubých žila také v čp. 53 – Václav a Barbora se svými dětmi. V roce 1929 je v čp. 71 uváděna vdova Magdalena Hrubá a v čp. 161 Josef Hrubý. Dnes Ludmila a Václav Hrubých s rodinou žijí na Pajzovně v domku čp. 195. Václav Hrubý však není lukavickým rodákem.

Tobrmanovi

Jako první z rodu Tobrmanů do Dolní Lukavice z Hradčan přišel Matěj Tobrman (*1812) a v Dolní Lukavici žil s manželkou Marií v čp. 117, které koupili. Měli spolu tři syny: Josefa (*1867), Vojtěcha (*1870) a Václava (1872-1882, oběsil se v čp. 19). Při narození posledního syna Václava bylo Matějovi 60 let a o sedm let později zemřel na tuberkulózu. Nejstarší syn Josef byl domkářem v Dolní Lukavici čp. 117. 7. února 1893 se oženil s Terezií Hřebcovou z Jína.

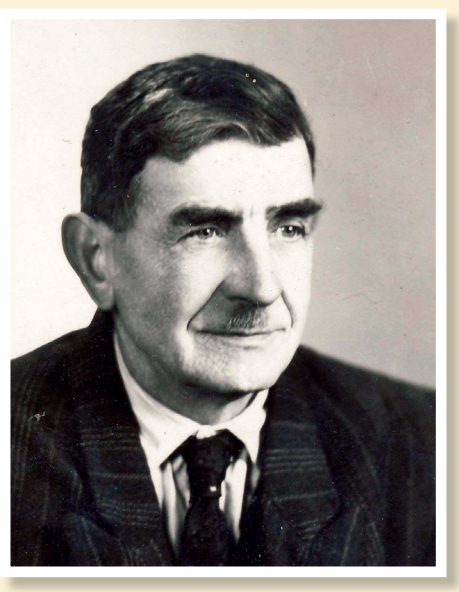

Spolu měli pět dětí: Marii (*1894, zůstala svobodná a žila v čp. 166 s bratrem Josefem), Josefa (*1896), Jana (12. 5. 1898 - 30. 10. 1898), Barboru (*1903, provdala se do Horní Lukavice) a Karla (1906-1977, vystudoval stavitelství a žil ve Spáleném Poříčí. Josef se vyučil zednickým mistrem. 13. října 1928 se oženil s Marií Strejcovou (*1908) z Hradčan. Postavili dům čp. 166, do kterého se přestěhovali z čp. 117. Manželé měli

šest dětí: Růženu (*1929), Josefa (1931-2002), Marii (*1936), Karla (1939-2008), Jaroslavu (*1940, provala se za Josefa Michala a žije v Chlumčanech) a Václava (1951-1979). Josef Tobrman zemřel v Dolní Lukavici v roce 1970 a jeho žena Marie v roce 1992. Nejstarší dcera Růžena se provdala za Václava Krále z Předenic a postavili si domek čp. 135. Dcera Marie si postavila s manželem Miroslavem Loudou domek čp. 185. Syn Josef se oženil s Růženou Matouškovou a žili v čp. 184. Syn Karel se oženil s Marií Červenou (*1945) a postavili si dům čp. 186.

Vokáčovi

Vokáčů bylo v Dolní Lukavici více. Jako první do Dolní Lukavice přišel Jan Vokáč (*1844) Narodil se v Chlumčanech čp. 36. 28. února 1870 se v lukavickém kostele oženil s Annou, dcerou domkáře Jakuba Škabrady z čp. 84 a začali s manželkou žít v čp. 98, kde se jim narodili jejich synové Josef a Jan. Jan Vokáč st. nejprve pracoval jako zemědělec. Poté se mu dostalo nabídky pracovat u hraběte Schönborna v panském dvoře jako pasák dobytka. Toho také využil a dokonce i na zámku nějaký čas bydlel. Tam (v čp. 1) se také v roce 1879 narodil jeho nejmladší syn Václav. V roce 1884 se Vokáčovým ještě v čp. 98 narodil syn Karel. Syn Jan pracoval jako tesař v Plzni a oženil se s Marií Kaslovou, dcerou cihláře v Příchovicích. V roce 1896 se jim v čp. 98 narodil syn Jan. Pak se z Lukavice odstěhovali.

Václav se oženil a Ludmilou Iochalovou (*1876) a odešel za ní do Radonic. Zde se také narodili tři jejich děti Františka (*1905), Marie (*1906) a Josef (*1909). Dcera Anna (*1913) se již narodila v čp. 98 v Dolní Lukavici. V roce 1916 se jim ještě narodil syn Václav, který v březnu 1917 zemřel na zánět průdušek. Václav Vokáč pracoval jako dělník a později s manželkou provozovali hostinec v čp. 13. V tehdejší době ještě nebyl v majetku sokolů, ale hraběte Schönborna. Jejich dcera Anna (1913-2013) se 18. prosince 1937 provdala za Josefa Průchu a začali bydlet v čp. 95. Bratr paní Vokáčové (Průchové) František byl válečný invalida. Zůstal svobodný a bezdětný. Rod Vokáčů zde po jméně tedy zanikl.

Syn Karel (*1884) žil v čp. 141 a pracoval v lukavickém mlýně jako dělník. Bojoval v první světové válce. Oženil se s Barborou a spolu vychovali Karla (*1904), Miloslava, Václava (*1920) a Boženu (1926-2009). Božena se provdala za Karla Šebestu a až do své smrti žila v čp. 109. Z druhého manželství měl Karel Vokáč ještě dceru Marii (*1931).

Karel Vokáč a Anna s maminkou

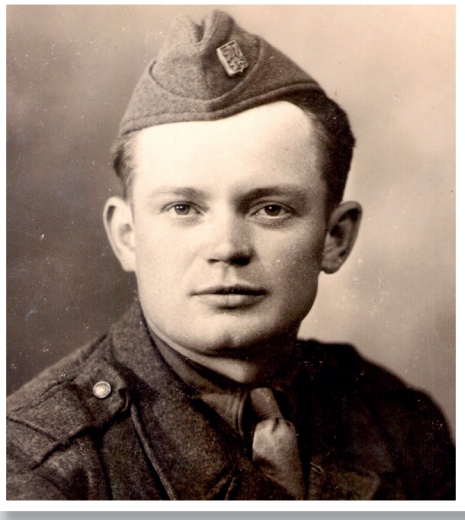

Václav Vokáč, nar. 1927

25. února 1919 se do Dolní Lukavice přiženil Karel Vokáč (*1895). Narodil se v Chlumčanech čp. 34. Narodil se Václavu Vokáčovi (*1861) a jeho ženě Anně, rozené Kaslové. Jeho děda byl Jan Vokáč (*1867) z čp. 30. Po studiu matrik jsem došla k závěru, že Karel Vokáč byl příbuzný s Vokáčovými z čp. 98. Karel Vokáč se přiženil do čp. 63, kde žili Paškovi. Oženil se s Annou Paškovou. Spolu měli Karla (*1925) a Václava (*1927). Rodina žila v čp. 63. Rod Vokáčů dodnes žije v čp. 22, kde žije Stanislav s manželkou Blankou a rodinou. V čp. 68 po jméně zanikl sňatkem dcery Václava Vokáče – Aleny s Vladislavem Reitharem.

Další Vokáčovi také přišli do Lukavice z Chlumčan čp. 30 a byli spřízněni s čp. 22, čp. 68 a 98. Josef Vokáč (*1861), domkář v Dolní Lukavici čp. 96 byl synem Vavřince Vokáče a jeho ženy Barbory. Byl v obci trvale hlášený od roku 1886 a pracoval v cihelně Václava Komorouse. 13. února 1888 se v lukavickém kostele oženil s Kateřinou, dcerou Vojtěcha Kozla z Hradčan čp. 38. V čp. 96 žil s manželkou Kateřinou a dětmi Kateřinou (*1887), Josefem (*1888), Václavem (*1891, v r. 1921 se oženil ve Vosově s Marií Johnovou), Marií (*1892, odešla na Slovensko, kde se v roce 1924 provdala za Josefa Hubáčka), Annou (*1894), Františkem (*1899), Vojtěchem (*1902). V roce 1921 v čp. 96 žili jen rodiče s Vojtěchem. Dle pamětníků víme, že v čp. 55 (domku vedle školy) žila paní Vokáčová, která dělala školnici ve škole. Zda byla příbuzná s výše zmíněnými Vokáčovými, nevíme.

Eva Horová

Dolní Lukavice očima dětí

Lukavickým dětem jsem položila otáku: **„Co se ti nejvíc líbí v Dolní Lukavici?“**

Andrejka Heroutová (*2014)

„Líbí se mi tady všechno. Hlavně klid, cyklostezka, řeka, kde se v létě občas vykoupu, v zimě bruslím na rybníce. A v sokolovně mají výbornou pizzu.“

Kryštof Beníšek (*2014)

„Na DL se mi nejvíc líbí, že tady máme jednu z nejlepších škol. Dál se mi moc líbí hodně starý komín, na kterém každý rok sídlí čápi a nemůžu zapomenout na náš skvělý fotbalový tým, TJ Sokol, se kterým jsem odehrál poslední sezónu a tady mám plno kamarádů.“

Pepíček Karásek (*2015)

„Dolní Lukavice je tradiční vesnice. Líbí se mi dny, když jezdíme na kolech přes most k jezu, kde si rád hraju a v létě se koupu. Máme slepice a já jsem rád, že tu neběhají kuny. Moc se mi líbilo v MŠ, tam dělali moc dobré svačiny a obědy. Ve škole jsou hodně hodné paní učitelky a vychovatelky. V zimě rád bruslím na rybníce.“

Honzík Cubr (*2015)

„Líbí se mi tady, že tu není příliš velký provoz. Můžeme si v klidu hrát v naší ulici. Líbí se mi ve škole a nejlepší učitelka je paní učitelka Šperlová. Rád také chodím na historický kroužek k panu učiteli Honzíkovi. U Sládkovic rybníka má pronajmuté místo, kde si hrajeme, rybaříme a baví nás to tam. (pozn. Honzík vzkazuje čtenářům Hlasatele – pokud chcete přijít, musíte se zeptat nejprve pana učitele Slávka Honzíka a musí tam být přítomen.). Moc bych si přál, kdyby byl opravený zámek a pivovar a mohlo se tam provázet.“

Viki Peškeová (*2012)

„Dolní Lukavice je klidné a přátelské místo. Bydlím tu teprve čtvrtým rokem a stále je co objevovat. Mám ráda okolní přírodu a procházky. Nejraději chodím na louku se svým psem. Hezké je to taky kolem splavu a pod Zlínem.“

Terezka Plasová (*2015)

„Nemusím chvátat do školy, protože bydlím blízko. Líbí se mi, jaká je tu krásná příroda, kam chodíme s rodiči, sestrou a Dafikem (pes) na procházky. Rádi také jezdíme na kole po cyklostezce do Přeštic na zmrzlinu.“

Znáte Dolní Lukavici?

1. V jakém roce byla opravena sýpka v DL
a) 2010 b) 2016 c) 2020

2. Jak se jmenuje dětský pěvecký soubor?
a) Pajzovňáček
b) Lukaváček
c) Dolnolukaváček

3. Z jakého směru přijeli vojáci americké armády v roce 1945?
a) od Dnešic
b) od Plzně
c) od Přeštic

4. V jakém roce se Horní Lukavice odtrhla od DL?
a) 1960 b) 1990 c) 1989

5. Kde se říká „Na Perkonce“?
a) Na fotbalovém hřišti
b) u Lukreny
c) nahoře za býv. JZD

6. Kde se říká „Na Place“?
a) Na OÚ b) v MŠ
c) prostor před zámkem

7. Kolikačlenná kapela hrála na pohřbu kapelníka Pavla Maška v r. 1959?
a) 40 b) 43 c) 45

8. Jedny ze slunečních hodin najdete na čp. ... ?
a) 123 b) 195 c) 14

9. Kostelní báň byla opravována v letech ...
a) 2018-2020
b) 2019-2021
c) 2020-2022

Řešení: 1a, 2b, 3a, 4b, 5c, 6c, 7a, 8c, 9b

Nejproměny obce 2014-2024

2014

podařilo se prosadit zařazení rekonstrukce průtahu obcí - silnic III. tř. v majetku Plzeňského kraje a výstavbu chodníků

demontáž vzdušného vedení a nahrazení novým zemním vedením. Do fasád domů byly zabudovány nové skříně pro přívod elektřiny. Jde o investiční akci ČEZ.

2015

začíná výstavba nové zóny Nová Pajzovna

děti dostaly nové hřiště před ZŠ

2016

průtah obce spojený s výstavbou chodníků

proběhly oslavy 800 let obce

2017

dokončení stavebních úprav v prostorách klubovny na využití pro provozovnu České pošty.

výstavba chodníků a rekonstrukce komunikací v DL

získání dotace od Plzeňského kraje ve výši 250.000 Kč na výměnu střešní krytiny, klempířských prvků a opravu krovu na hospodářské budově obce v blízkosti MŠ

2018

nad rámec projektu zastupitelstvo obce rozhodlo o prodloužení výstavby chodníků od čp. 114 proti hostinci U Bílé růže podél parčíku k místu pro přecházení směrem ke škole, od čp. 5 k čp. 92 (Radovi) a naproti ke klubovně chovatelů

proběhla údržba veřejné zeleně a výsadba nově vzniklých zelených ploch v DL podél chodníků

Parlament ČR schválil obecní znak a prapor

Plzeňský kraj nabídl získat zdarma sazenici lípy srdčité a zapojit se tak do krajského projektu „Lípa roku 2018“. Cílem tohoto projektu je dodat sazenici - zasadit ji 28. října a připomenout si

tak 100 let vzniku ČSR. 28. října byla tato sazenice zasazena ve Snopoušovech.

2019

V březnu se začalo s rekonstrukcí budovy OÚ

OÚ byl přestěhován do náhradních prostor klubovny v DL čp. 142, kde sídlí Česká pošta.

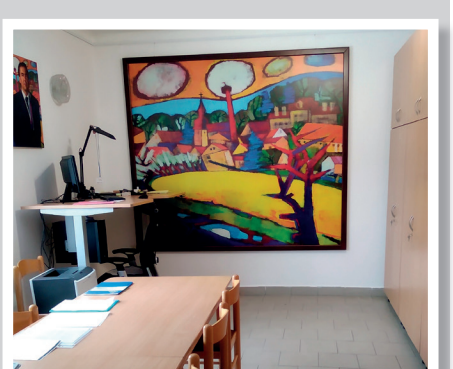

proběhla rekonstrukce mostu přes náhon řeky Úhlavy do mlýna. Celou akci financoval Plzeňský kraj.

2020

výstavba přístřešku 100 m2 pro komunální techniku – rozpracováno, zajištění dotace 210.000 Kč

nákup automobilu pro 9 osob s přívěsem pro hašení, zajištění 2 dotací: 450.000 Kč od MV, 300.000 Kč od KÚ a 185.000 Kč získáno ve fin. darech od firem a občanů

tvorba nového územního plánu – zpracováno zadání a návrh

zakoupení traktoru s radlicí, sypačem a příkopovým ramenem pro údržbu obcí

2021

dokončení rekonstrukce OÚ včetně stěhování zpět, slavnostní otevření budovy

zakoupení štěpkovače větví

2022

v obci zřízen box Zásilkovny

proběhla skartace dokumentů OÚ

zabudována mluvící elektronická siréna na budově

2023

získaná dotace od Plz. kraje na opravy střech na obecních budovách

odborná prohlídka a zdravotní přořez stromů

zpracování projektové dokumentace na rekonstrukci ČOV

2024

získání dotace od Plz. kraje v hodnotě 7 mil na část cyklotrasy č. 38

zístání dotace 300.000 Kč na opravu a zateplení části střechy čp. 142 DL

Základní škola a mateřská škola 2014-2024

Základní škola

Naše škola je malotřídní typ školy, ale od školního roku 2019/2020 funguje „nemalotřídně“, neúplná ZŠ, má 5 tříd. Některé předměty jsou ale i nadále spojovány. K dnešnímu dni má a kapacitu 80 žáků. Součástí školy jsou i 2 oddělení školní družiny. V odpoledních hodinách mohou děti navštěvovat některý z kroužků. Snaží me se pracovat ve smyslu našeho loga „DRŽÍME SPOLU“.

Mateřská škola

Objekt MŠ je umístěn ve středu obce v klidném prostředí nedaleko zámku a zámeckého parku. Od 1. 9. 2022 je provoz mateřské školy rozšířen o jednu třídu s polodenním režimem. Kapacita je 66 dětí - od 1. 9. 2023. MŠ je tedy trojtřídní. Ve školkové části budovy jsou umístěny 2 třídy. Třetí třída je umístěna v místnostech bývalého bytu .

Součástí budovy MŠ je i školní jídelna, která vaří pro MŠ včetně svačinek, i pro ZŠ.

ZŠ a MŠ má celkem 23 zaměstnanců, z toho 13 učitelů, 2 vychovatelky, 2 asistenty pedagoga, 1 vedoucí školní jídelny, 2 kuchařky, 1 pomocnou kuchařku a 2 školníky.

Roční příspěvek obce pro ZŠ a MŠ činí v průměru 1,5 mil. Kč.

Proměny

2014

Úprava zahrady MŠ - byly odstraněny staré herní prvky a nahrazeny novými, proběhla úprava a rovnání terénu a založení nového trávíku, následuje výstavba plotů uvnitř areálu.

Zakoupeny 2 ks Magic Boxu pro výuku dětí v MŠ

2019

Byla provedena další etapa výměny rozvodů vody v budově MŠ, poměrně nepřehledná a komplikovaná větev přes kuchyň s přepojením sousedního bytu včetně zednických a malířských prací.

V souvislosti s nárůstem počtu žáků byla provedena adaptace učebny nad bytem v ZŠ, využívané v posledních letech jako ateliér a sklad. Mimo připravené práce byla zjištěna destrukce části podlahy.

2020

Po dobu uzavření ZŠ (COVID-19) jsme využili k výměně kotlů na tuhá paliva z roku 1969 za plynové kotle, která byla původně plánována na prázdniny.

Modernizace víceúčelového hřiště u ZŠ (umělý povrch, mantinely, odrazová plocha)- dokončeno, zajištění dotace 400 000 Kč

2021

Započali jsme s rekonstrukcí stávajícího bytu v MŠ, prostory budou sloužit školní jídelně a

školce. Část bouracích a demotážních prací provádíme svépomocí. K začátku školního roku 2021/2022 byly škole předány rozšířené prostory školní jídelny, o které dlouho usilovala.

První etapa rekonstrukce původního bytu tak byla dokončena. Úpravy zbývající části byly dokončeny na konci roku 2021. Kapacita je pro 10 dětí, kterým se dveře otevřely v září 2022.

2022

ZŠ a MŠ získala dotaci na výstavbu venkovní učebny se sociálním a technickým zázemím. Tento projekt byl spolufinancován z prostředků EU prostřednictvím 7. výzvy MAS Aktivios, z. s.

2024

Žádost o dotaci na realizaci rekonstukce ZŠ (ve vyhodnocení jsme byli 5. pod čarou, v dalším kole budeme žádat opětovně).

Kostel ...

prošel několika změnami, již v roce 2009 došlo k obnově malé věže a uložení dokumentů do věžičky.

V roce 2019 po několikaleté přestávce pokračovaly práce na opravách kostela. Celkové náklady na opravu krovu a střechy činili 1.893.951 Kč vč. DPH. Práce byly zahájeny sundáním celé báně z věže. Tesařská oprava krovu probíhala na zemi. V první etapě došlo k výměně cca 2/3 krovové konstrukce bez bednění. Na věži byla osazena provizorní střecha s bedněním a krytinou z asfaltových pásů. Návrat báně na věž kostela proběhl v roce 2021. Obec přispěla částkou 100.000 Kč.

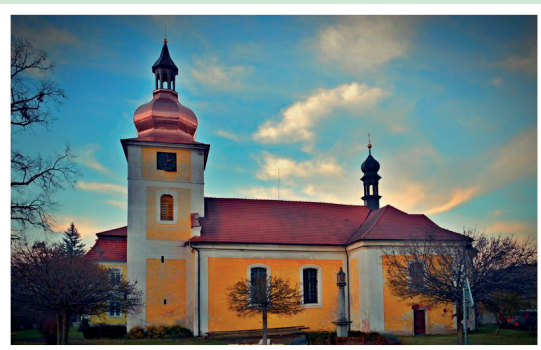

Výročí v obci

Oslavy 800 let Dolní Lukavice

Dvoudenní program oslav připravoval starosta obce Vítězslav Opálko se svým týmem zaměstnanců obecního úřadu více než půl roku. Ve dnech 10.-12. června 2016 Dolní Lukavice oslavila své 800. výročí od založení. Akce začala již v pátek v podvečer průvodem obcí v dobových kostýmech. Průvod zorganizovala základní škola Dolní Lukavice a do průvodu se zapojilo i mnoho dalších obyvatel Dolnolukavicka. V 19:30 byl slavnostně odhalen památník písmáka Václava Jana Maška na lukavickém hřbitově. Průvod byl zakončen u ohniště, kde si všichni opekli buřty a program poté následoval místní kapelou Asfalt, která hrála k poslechu i tanci do ranních hodin.

Sobotní program začal v 9 hodin ráno mší svatou v dolnolukavickém kostele, kterou sloužil P. Peter Hermanovský. Úvodní slovo na oslavách přednesl starosta obce Vítězslav Opálko, který následně s třemi historickými postavami (Ferdinand z Morzinu, Josef Haydn a Jim Lovell) odměnil 15 čestných dárců krve z obcí Dolnolukavicka. Dále udělil 3 čestná občanství rodákům obce. Vystoupil hudební soubor Lukaváček, žáci ze ZŠ zatančili dětskou zumbu a Českou besedu. Odpoledne si všichni přítomní mohli poslechnout Dechový orchestr ZUŠ Přeštice, Konrádyho dudáckou muziku, Pilsner jazz band, večer patřil kapelám Brouci band, Abba stars a Ponorka band. V rámci oslav byl připraven i doprovodný program - v lukavickém kostele byl od 14 hodin koncert na cembalo v podání Terezy Živné, na fotbalovém hřišti proběhl zápas staré ligy FC Viktoria Plzeň s místními a poté soutěž nejmenších hasičů Soptíci. V areálu MŠ bylo připraveno skotačiště - skákací hrad, trampolíny a další atrakce, před základní školou probíhala akce Vzhůru ke hvězdám - zajistila Techmania Science Centre Plzeň, v klubovně byla výstava obrazů lukavického rodáka, umělce Mildy Kasla. Nechyběly ani stánky s občerstvením a regionálními potravinami. Sobotním programem provázela moderátorka Ing. Markéta Čekanová.

V neděli oslavy pokračovaly vystoupením legendární skupiny Čechomor, které začalo v 17 hodin před zámkem. K příležitosti oslav byly připraveny různé materiály a předměty: nová faktografická kniha Panství Dolní Lukavice a rod Schönbornů, hrnečky, speciální číslo časopisu Hlasatel, tričko s logem oslav, propisky, balónky. Mnozí ochutnali i koláčky s „80ostovkou“ uprostřed, plzeňská dvanáctka se čepovala za pouhých 800 haléřů.

Český svaz chovatelů v DL oslavil 50 let

V roce 2017 uplynulo 50 let od založení tehdy ještě Československého svazu chovatelů drobných hospodářských zvířat. 13. ledna 1967 byla svolána schůze za účelem ustavení organizace, přítomno bylo přítomno 23 chovatelů. Byli mezi nimi i současní členové Václav Kvídera, Josef Nosek a Václav Puchta. Každý člen vložil na chod spolku 50 Kč. V roce 1968 měla základní organizace už 71 členů.

Od roku 2017 nese spolek nový název, a to Český svaz chovatelů, zapsaný spolek, Základní organizace Dolní Lukavice, a je zapsaný u Městského soudu v Praze. „Chovatelna" byla postavena v roce 1965, původně sloužila jako budova holičství a kadeřnictví. Později zde bydlela rodina Suchých a po požáru RD zde dočasně bydlela Libuše Rotenbornová s dětmi.
V roce 2015 byla obcí zajištěna projektová dokumentace na stavební úpravy a realizována rekonstrukce. Byla zřízena nová vodovodní přípojka, dámské a pánské toalety, koupelna a objekt byl napojen na kanalizaci. Byly provedeny nové rozvody vody, omítky a odpady. Zednické práce provedl Václav Dvořák s pomocí dalších brigádníků.

Rozhodnutím zastupitelstva obce po dohodě s organizací chovatelů má budova sloužit jako náhradní ubytování při živelných událostech, po dobu nevyužití pro tento účel jako klubovna chovatelů s možností podnájmu pro klubové účely s pohostinskou činností. Pan starosta zajistil kolaudaci budovy a zápis do KN „Slavnostní kolaudace" se konala 18. července 2016. V chovatelně postupně přibyla nová dlažba, pergola, vrata, oplocení a byla opravena zeď ve směru k MŠ. Zednické práce opět prováděl Václav Dvořák po dohodě se starostou obce.

Oslavy 100 let Sokola

Ve dnech 15.-16. června 2019 proběhly oslavy 100 let Sokola v Dolní Lukavici. V sobotu slavnost probíhala v areálu sokolovny. Krátce po zahájení čestná uznání dostali členové TJ (Jaroslav Babka – in memoriam, Zdeňka Babková, Ing. Zdeněk Kot, Jaroslav Stehlík). Všichni obdrželi pamětní list a knihu 100 let sportu v Dolní Lukavici, která byla záhy pokřtěna. Nechyběl ani hudební soubor Lukaváček a taneční vystoupení místních děvčat - Magic Girls, žáci z místní ZŠ. S paní ředitelkou Mgr. L. Hajšmanovou nacvičili ukázku perfektní pohybové zdatnosti, dále vystoupily ženy a děti z TJ Přeštice a TJ Dobřív. Velkým překvapením bylo vystoupení současných členů TJ, kteří nacvičili historickou skladbu ze sletu. Nechybělo slavnostní odhalení pamětní desky na lukavické sokolovně. Odpoledne zahrál dechový orchestr Skalanka, kapela Asfalt a Ponorka band.

V neděli oslavy pokračovaly na fotbalovém hřišti, kde přistáli parašutisti z Aeroklubu Plzeň-Bory. Následovalo utkání mini žáků z DL proti mini žákům Chlumčany (6:8) a utkání starší přípravky žáků Dolní Lukavice (10:6).

Pavel Hajžman

Dámský klub oslavil 20 let

Na podzim 1999 se místní ženy (starších ročníků) shodly na tom, že je velká škoda, že se neschází jako kdysi ve Svazu žen. Domluvily se, oslovily další ženy. První setkání jsme zrealizovaly v listopadu tohoto roku. Ženy se pravidelně schází, vyrábí různé výrobky, nacvičily divadlo, chodí cvičit, sbírají víčka a hliník, pomáhaly

v ZŠ a MŠ při úklidu po malování, četly o adventu dětem v MŠ pohádky a pomáhaly jim péct vánoční cukroví. Podílí se také na kulturním životě v obci (oslavy 200 let ZŠ – Kája Mařík, oslavy 800 let obce, 100 let Sokola, pravidelně masopust, čarodějnice, adventní akce). Uspořádaly vepřové hody, slaví MDŽ, narozeniny a svátky jednotlivých členek. Hodně cestovaly a některé z nich stále cestují. Mimo to jezdí také na zájezdy, které pořádá Obec Dolní Lukavice. V roce 2000 začala kroniku Dámského klubu vést Zdena Babková. V roce 2013 tuto aktivitu převzala paní Bělonožová.

Židovský hřbitov

K 1. 12. 2020 byl židovský hřbitov v DL Ministerstvem kultury ČR prohlášen kulturní památkou. Návrh již v roce 2011 vznesla PhDr. Alena Vlčková ze Štěnovic. Na její opětovný podnět v červnu 2020 došlo ke zdárnému konci. Lukavický hřbitov je jedním z nejstarších na jižním Plzeňsku. Pochází z roku 1654, ale lze předpokládat, že je mnohem starší. Nyní se zde nachází 239 náhrobků. V roce 2004 byla na hřbitově umístěna žulová deska s textem k uctění památky obětí holokaustu. Hřbitov je vedle výtvarných kvalit náhrobků též nesmírně významným dokladem existence místní židovské náboženské obce, konkrétních rodin a jednotlivců. V Plzeňském kraji je dochováno 51 židovských hřbitovů, z toho 23 je památkově chráněno.

Budova obecního úřadu oslavila 90 let při slavnostním otevření po rozsáhlé rekonstrukci

V pátek 30. července 2021 byl slavnostně otevřen obecní úřad v Dolní Lukavici po rozsáhlé dvouleté rekonstrukci. Budova letos navíc oslavila 90 let od svého vzniku. Návrh na výstavbu obecní budovy přednesl starosta Kotous na zasedání obecního zastupitelstva 28. března 1931. Budova úřadu byla dokončena v roce 1932.

V ranních hodinách se slavnosti zúčastnili zástupci kraje a starostové okolních obcí, senátor pan Ing. Vladislav Vilímec a další významní hosté. Po zahájení starosta Vítězslav Opálko ocenil pamětní plaketou a obrazovými knihami ze života obce občany, kteří se významným způsobem zasloužili o její rozvoj. Odpoledne patřilo místním občanům a široké veřejnosti, pro které byl také program včetně občerstvení a hudebního doprovodu.

Něco málo k rekonstrukci...

Pobyt v budově se stal bez nadsázky již zdraví nebezpečný. Po mnoha letech v úřadu strávených se mně alergické potíže a astma zhoršilo natolik, že jsem v říjnu 2018 musel být hospitalizován v nemocnici. Zdravotní potíže v průběhu stěhování, když se hnulo s nábytkem a podlahami, měli i ostatní zaměstnanci. Zkrátka, nebylo již vyhnutí, projekt byl zpracován, stavební povolení vydáno, nezbývalo tedy, než úřad přestěhovat do připravených náhradních prostor a dát se do toho. Po dvou letech usilovné činnosti, která není v náplni práce nikoho z nás, vás můžeme seznámit s novou podobou úřadu.

Chtěl bych jen podotknout, že všechnu činnost, která s rekonstrukcí souvisela, od zajištění projektu, stavebního povolení, dotace, výběru materiálů, přizvání architekta, grafika, zajištění nábytku, kamerového systému, zabezpečení objektu, demontáž a montáž výpočetní techniky, elektronické úřední desky, výzdoby interiéru, oken, a v neposlední řadě stěhování tam a zpět jsme prováděli při ostatní běžné činnosti, ke které je úřad zřízen. Navíc byla změněna podoba a vybavení dvora. Přístřešky v havarijním stavu jsme svépomocí odstranili. Bývalá zámecká zeď byla

stabilizována a k ní přistaven přístřešek pro komunální techniku s vydlážděnou podlahovou plochou 100 m2. Dešťové vody z obou objektů jsou svedeny do podzemní nádrže o objemu 10 m3. Voda z ní bude sloužit k mytí obecní techniky na nově vybudované mycí ploše a k zalévání veřejné zeleně. Rovněž příjezdová komunikace uvnitř je nová a dvůr je kompletně vyklizen. Za přístřeškem je umístěn box pro dočasné umístění nalezených psů.

Tím chci jen říci, že našim následovníkům jsem předal nadstandardně vybavený úřad, prostý dluhů a jiných závazků.

Vítězslav Opálko

135. výročí SDH

V červnu roku 2022 oslavy 135. výročí založení sboru v Dolní Lukavici. Oslavy proběhly u hasičské zbrojnice v areálu mateřské školy, kde mohli návštěvníci vidět ukázku HZS Přeštice a také činnosti mladých hasičů. Součástí oslav bylo také oficiální pokřtění automobilu Ford Transit určeného

převážně pro výjezdovou jednotku. Večer pak pokračovala zábava v areálu Chovatelny, kde zahrála kapela Harlet. U příležitosti oslav byla také vydána brožura.

SDH DL se věnuje hlavně mladým hasičům, tento kroužek funguje již od roku 2015, navštěvují ho chlapci a dívky od 6-15 let. V posledních letech dosahují na závodech velkých úspěchů. V minulých letech se děti účastnily ligy mladých hasičů okres Plzeň-jih, která byla v roce 2021 zrušena. Několik sborů se domluvilo a pořádá ligu vlastní, mezi nimi je i SDH DL. V Dolní Lukavici se soutěž konala na fotbalovém hřišti a dvakrát na louce za mlýnem.

Na konci letních prázdnin organizujeme pro děti víkendové soustředění v kempu Běšiny nebo na Hnačově.

Družstvo mužů se velice omladilo, do týmu nastoupili dorostenci a na výsledcích je to poznat.

Pavlína Divišovská

30. ročník Haydnových hudebních slavností

Byl zahájen v pátek 9. září 2022 v 18 hodin koncertem Konzervatoře Plzeň pod taktovkou Jiřího Štrunce. Úvodní slovo měl pan starosta Vítězslav Opálko a ředitel festivalu Milan Fiala. Obec k této příležitosti vydala brožuru mapující 30 let festivalu.

Lukaváček oslavil 20 let

V pátek 16. června 2023 se zpívalo, tančilo a oslavovalo na zahradě Chovatelny v Dolní Lukavici. Konal se tradiční koncert k příležitosti Evropského dne hudby a hudební soubor Lukaváček slavil dvacáté výročí od svého založení. Současní členové Lukaváčku a hosté ze ZUŠ Přeštice, Dobřan a Plzně si připravili pro posluchače bohatý kulturní program. Děti zazpívaly sborově a většina z nich se představila i jako sólisté. Program zpestřily mažoretky z tanečního oboru ZUŠ Přeštice a v neposlední řadě naši stálí hosté svým zpěvem či hrou na hudební

nástroje, kteří v ZUŠ již absolvovali a hudbě se stále věnují. Na pódium nakonec vstoupili bývalí členové Lukaváčku a spontánně zazpívali svoji oblíbenou písničku. Velkým překvapením pro mne bylo setkání s prvními členkami souboru, které jsou dnes již rodiči a společně si zavzpomínaly.

Všichni si mohli prohlédnout fotografie, články, seznamy členů a přehledy vystoupení za období 20 let ve vystavené kronice. Pro členy Lukaváčku byly připraveny pamětní placky, lahve na pití s logem a nová trička Lukaváčku. Pro každého účinkujícího bylo připraveno malé občerstvení.

Naďa Květoňová, vedoucí souboru

100 let od elektrifikace

15. května roku 1924 byla svolána schůze ohledně elektrifikace obce. Usneslo se, že elektrifikace bude provedena Západočeským elektrikářským svazem za 94.500 Kčs. Dolní Lukavice byla první elektrifikovanou obcí v okresu. Kronika uvádí: „*Dne 29. června 1924 byly dokončeny práce s elektrizací a poprvé rozsvíceno v pěti popisných číslech. Instalaci provedla firma Michal z Plzně. Kromě vedení elektrického k osvětlování, si mnozí občané dali zříditi přípojky pro elektromotory, jichž používati budou k pohonu mlátiček, řezaček a jiných hospodářských strojů. Je zřejmé, že tato novota, která má ohromný význam, nalezla konečně porozumění a utěšeně se na venkově zavádí. Zpočátku se místní obyvatelé obávali většího nákladu a elektrifikaci si proto mnozí nepřáli.*“

22. července 1924 byla dokončena elektrifikace sokolovny a v kostele se poprvé rozsvítilo elektrickým reflektorem až na podzim stejného roku. Farní kronika uvádí: „*Elektrické osvětlení nad hlavou Panny Marie Lurdské působí nádherným dojmem, když hvězdy nad Pannou Marií září a ze strany padá světlo reflektorů. O Vánocích se reflektorem nasvicuje Pražské Jezulátko (dává se spolu s jesličkami) a elektrické svíčky se dávají na vánoční strom, který se staví k jesličkám. Je to krásná vymoženost této moderní doby.*“ Před elektrifikací obyvatelstvo svítilo petrolejovými lampami. Existovaly dva druhy lamp: 1. visací tj. zavěšené na háku, zašroubované do stropního trámu, 2. stojací tj. na podstavci (zpravidla železném), 3. závěsné na hřebík nebo skobu zaraženou do zdi. K chvilkovému osvětlení se používaly i parafínové nebo stearinové svíčky. Používaly se též olejové a karbidové lampy. Při večerních a nočních cestách se hodně používaly karbidové lampy. Ty však vybuchovaly a vyžadovaly co největší opatrnost.

Obec Dolní Lukavice pořádá 28. června 2024 od 17,00 hodin oslavy k této důležité události. Všichni jste srdečně zváni.

Program je zveřejněný na www.dolni-lukavice.cz

Eva Horová

Obyvatelstvo

Dolní Lukavice v novodobé historii poprvé v roce 2019 dovršila tisícovku obyvatel a přehoupla se tak do začátku druhé tisícovky. Tisícím obyvatelem se stal Marcel Jícha (*2017), který se se svými rodiči Marcelem a Petrou přistěhoval do novostavby v Krasavcích.

Nové obyvatele uvítal starosta obce pan Vítězslav Opálko. Dolní Lukavice jako jedna z mála vesnic okresu Plzeň-jih, která má již mnoho let trvalý nárůst obyvatel. Za posledních 17 let přibylo do obce téměř 300 nových obyvatel, počet žáků v ZŠ se zdvojnásobil. **Stav k 1. 1. 2024 je 1105 obyvatel.**

Změny v období 2014-2024:

narození: 92

přihlášení k pobytu: 245

změna pobytu: 149

úmrtí: 53

Odešli ...

2014

Purkarová Růžena
Skuhravá Karla
Babka Jaroslav
Tolarová Hana

2015

Opálko Vítězslav, (*1926)
Petružálek Ivo
Kaslová Milena
Skuhravý Jan
Babková Jarmila
Pátá Milada

2016

Rotenbornová Libuše
Pechová Alena
Havránková Ludmila

2017

Skálová Eufrozina
Hranáčová Růžena
Dvořák Jaroslav
Mader Jan
Peťak Juraj
Bednářová Olga
Husák Jaroslav

2018

Brožová Dana
Schejbal Luboš
Živná Ludmila
Pytlíková Marie
Havlová Růžena
Uzel Jaroslav (*1930)

2019

Bělohlávková Anna
Stavinohová Anna
Burda Josef

2020

Skolková Marie
Suchá Veronika
Bednář Jiří
Pouba Bohuslav
Cibulková Anna
Menšík Miloslav
Peťaková Jaroslava
Babková Zdeňka

2021

Divišová Marie
Jindra Václav
Burdová Jaroslava
Kašpar Václav
Divínová Vlasta
Rojt Antonín
Cibulka František
Kasl Karel

2022

Šislová Vlasta
Fenclová Ivana
Pláničková Bohumila
Opálko Vítězslav, (*1980)

2023

Uzlová Anna
Hajžman Tomáš

2024

Šerý Jiří,
Hrubý Jaroslav

Zlaté svatby

v letech 2014-2024 oslavily tyto páry, týká se těch, kde žijí oba manželé:

2012

Havlíčkovi čp. 42

2016

Bělonožovi čp. 105

2017

Langmajerovi čp. 59

2019

Šuhovi čp. 200

Tančouzovi čp. 187
Šilhánkovi, čp. 93

2020

Boušovi čp. 163

2021

Burlovi čp. 14

2022

Radovi čp. 92
Havlíčkovi, čp. 42 (diamantová svatba)

2023

Eretovi čp. 260
Vrbovi čp. 204
Lipertovi čp. 203
Hrubých čp. 195

2024

Strnadovi čp. 159
Pirníkovi čp. 123
Šatrovi čp. 111

FOTOHÁDANKA

Historické fotografie - najdete se?

Školní rok 1988, ZŠ Dolní Lukavice

Josef Koskuba, Karel Šebesta, Václav Vlček, Jiří Švajcr, Maryt, František Černý

Rok 1960, kuchařky na svatbě Emílii Březinové, zleva Kotousová, Marie Purkarová, Anna Březinová, Emilie Březinová, Marie Kaslová

Rok 1958, horní řada-třetí zleva Antonín Rojt

Vítězslav Opálko, Žofie Šerá, Venuše Šebestová, Anna Rejcheltová, Alena Pirníková, Havránková (s brýlemi), Libuše Rotenbornová, Ivona Bělonožová, Vacková, Marie Divišová

Rok 1971, 2. třída

Hana Langová (Bělonožová), Ivona Bělonožová, Věra Pokorná, Jiří Pokorný

ojt, Jiří Rada, Pavel Bouše

MŠ - sedící zleva: Karel Kvídera, Libor Babka, Blanka Havlová, Martin Čechura, Radka Stavinohová, Milada Pátá, Václav Mašek, Josef Ornet, Miroslav Hranáč, Jiřina Živná, stojící zleva: Jiřina Tryčová, Jaroslava Průchová, Pavel Rach, Hana Hranáčová, Karel Komorous, Karel Černý, František Schejbal, jako host Slávek Honzík, kuchařka paní Cibulková, učitelka Tykalová, učitelka Honzíková

Dětský den na Sokolovně - Václav Dvořák, Karel Šebesta,Jaroslav Mašek, Jan Pintíř, Stanislav Vokáč, Václav Živný, Joesef Matoušek, Jiří Benedikt, Karel Babka, ?, Zdeněk Vokáč

Obec vydala ...

Historie Dolní Lukavice do roku 1945

Dolnolukavické a jiné povídky

Jak se žilo v Dolní Lukavici

Krasavce

Panství Dolní Lukavice a rod Schönbornů

Snopoušovy v čase

Lišice 1379-2020

Dolnolukavicko a části jižního Plzeňska během II. světové války a za cestou ke svobodě

Zajímavosti, záhady a zvyklosti farnosti Dolní Lukavice

Hrstka vzpomínek na Dolní Lukavici

Hrstka vzpomínek na Dolní Lukavici

Obsáhlá publikace pojednává o životě člověka v minulosti. Najdete zde detaily z každodenního života.

Dozvíte se, jak lidé žili, kde pracovali, nakupovali, co vařili a jedli, jak se oblékali, jaká na venkově byla lékařská péče, jak se cestovalo. Seznámíte se s různými místy, dozvíte se, jak se vesnice rozvíjela. V obci se o pořádek starali četníci, kterým je také věnována jistá pozornost. Každá ves měla své černé ovce a podivíny. Ani v této knize se na ně nezapomnělo. Najdete příběhy smutné i veselé, založené na skutečných událostech. Dozvíte se zajímavosti o lukavickém zámku. Milovníkům záhad a mysterií je určena kapitola „Mezi nebem a zemí“. Poslední část publikace čtenáři sděluje vzpomínky jednotlivých pamětníků na jejich dětství, školní léta, dospívání, zajímavá místa, sousedy, místní obyvatele a další zážitky.

Eva Horová

Rekonstrukce OÚ v obraze

Vyznání rodačky

***„Čím více stárneme a čím víc se odlidňuje rodinný krb, tím víc zalétáme myslí do dávných dnů, do doby mladosti…“* Gustav Flaubert (1821-1880).**

Tak pravdivá slova Gustava Flauberta mohu ve svých skoro 84 letech zcela potvrdit. Dodám, že šťastný člověk, který měl a má

své rodiště a rodný dům a mohl, nebo může se celý život kdykoliv ke svým kořenům vracet! To štěstí jsem měla i já se svým bratrem Josefem. Oba jsme se narodili do láskyplné rodiny, kde jsme šťastně prožívali dětství až do svého dospívání. Společně s námi a rodiči žili také babička s dědečkem z otcovy strany, kteří v mnohém ovlivnili spolu s našimi rodiči naše povahové a morální vlastnosti po celý život. Dodnes používám jejich různá rčení, výrazy, pranostiky, moudré životní názory a celý život jsem se snažila žít v souladu s jejich životním postojem, hodnotami a představami o dobrém člověku. Dodnes se také snažím udělat každý den alespoň jeden – byť sebemenší dobrý skutek, ať už v jakékoliv podobě. V takové dobrosrdečnosti jsme odmala žili a vyrůstali. Bylo to bezstarostné dětství uprostřed her, všestranné lásky, bezpečí, dobrých kamarádů a kamarádek. V létě koupání v řece s věčně šumícím jezem, hry „na kládách“ – což byly vyřazené dřevěné sloupy elektrického vedení, složené u bývalé hasičské zbrojnice v místech nynější zahrady MŠ a „zrcadel“. Tam jsme hráli na skovku, na četníky a zloděje, čáp ztratil čepičku nebo jsme my děvčata skákala přes švihadlo a hrála s míčem „školku“. Většinou když se šeřilo, tak nás rodiče svolávali domů. V zimě sáňkování na Hořici, nebo za Panským dvorem a vzati za vděk kdejakým vrškem nebo vršíkem, třeba i na veřejné cestě od sokolovny. Bruslení na Sládkovic rybníce nebo i na zamrzlých loukách po některé jarní povodni. Žádné velké starosti, jedině jít vykoupat husy do Panského nebo Šuldova rybníka, aby měly pěkné bílé peří, než se budou škubat. Peří se střádalo, v zimě se dralo, aby měla každá nevěsta duchny do výbavy.

zleva Miloslava Hrdinová, rozená Kůsová a Emile Březinová

Jako větší jsme s bratrem museli také pomáhat při práci na poli, louce, kdy a kde bylo třeba. Hlavně o žních při sklizni obilí, následném svážení a mašinování (zbavování obilných klasů zrn – ne mlácením cepy, ale strojem tedy „mašinou“, což starší generace dobře zná.) Také při podzimní sklizni brambor a řepy bylo třeba každé ruky. Tyto pomocné práce už byla menší zábava, ale vždycky se při všem nějaká našla – svezení na vysoké fůře sena, ohýnek a pečení brambor, nebo „ukradená“ chvilka k nasbírání hub v blízkém mlází lesa. Taky jsem s dědečkem chodila pást krávy na naší a okolní louky v okolí jägerhausu, kde mi děda dělal ze žaludů různá zvířátka a postavičky, zatímco se kravičky spokojeně pásly.

Každý čas i místo měly svá kouzlo. Jiné měl zámek se zámeckým parkem a bažantnicí s kapličkou a sochou Panny Marie, která stále v nejzazším tichém a tmavém koutě bažantnice Panna Marie. Měla na krku opravdové korálky a pamatuji si, že si jednou v její zlaté koruně udělal nějaký ptáček hnízdo. Jiné kouzlo mělo posvátné ticho vždy otevřeného, přístupného kostela, které z nás v mžiku udělalo způsobné děti, neodvažující se ani promluvit nahlas. Jen jsme tiše vzhlížely ke všem těm sochám svatých i na obrazech všude po stěnách a na oltářích, jak tam po léta před námi i po nás naopak ony shlížejí na všechny, kdo jejich svatostánek navštíví. Odmala jsme byly vedeny k úctě k tomuto místu a tak, jak jsme v tichosti vešli, tak jsme i odešli z posvátného ticha a chladu kostela do letního sálavého tepla a dalších dětských her, dle našich nápadů a temperamentu.

Vše plynulo dětsky krásně, hlavně lidi měli k sobě nějak blíž, upřímněji, dovedli si ve všem vypomáhat – alespoň to tak v mém blízkém okolí bylo. Při polních pracích nám chodily pomáhat obě paní Červené – Božena a Anna (švagrové) a paní Marie Baumruková, někdy i babička Červených a druhý můj dědeček Václav Kozel. Ti všichni vždy dostali z toho, co se urodilo. Stejně tak jsem známým roznášela

výslužku ze zabíječky a my jsme zase dostávali med a ovoce, protože jsme neměli žádnou zahradu, jen malý dvorek. Byl to takový vesnický zvyk a dalo by se říci samozřejmost nebo i nepsaný zákon hezkého soužití. Dolní Lukavice odjakživa žila kulturním životem, díky nějak a něčím osvíceným jedincům. Dávno před mým narozením (1940) byl založen Sokol i ochotnické divadlo a nejeden člen patřil do obou spolků. Sokolové nacvičovali na různá veřejná vystoupení, zúčastnili se sletů a pořádali plesy. Ochotníci hráli různé divadelní hry, se kterými navštěvovali i vzdálenější vesnice. Dopravovali se prý na žebřiňácích. Z činnosti obou spolků se dochovaly dobové fotografie díky mému dědečkovi Josefu Kůsovi. Byl od přírody inteligentní, navíc sečtělý a všestranně šikovný člověk, který kromě toho, že se vyučil obuvníkem, uměl vázat knihy, které dál půjčoval lidem, uměl fotografovat na skleněné desky a toho využívali lidé z vesnice. Ze skleněných negativů uměl tehdejší technikou v temné komoře udělat i fotografie, dodnes dochované i se skleněnými negativy z počátku 20. století i pozdějších. Pro svoji nápaditost a všestrannost režíroval hry ochotnického divadla, pro které vyráběl i kulisy. Ochotníky byli i naši budoucí rodiče i teta, studující na učitelském ústavu.

V Dolní Lukavici se také vždy hrál fotbal i hokej. Fotbalové hřiště, které já pamatuji, bylo na samém kraji vesnice vpravo na vršku u cesty na Dnešice. Později se změnilo na stavební parcely a náhradní vzniklo na louce pana Sýkory v parku u cesty k jägerhausu. Šatny a zázemí hráčů stojí v místě, kde se říkalo „Ve šrobci". Hokej se hrál asi jen na Sládkově rybníce, není mi jinak známo. Od roku 1954 jsem dojížděla do školy do Klatov, což mi vyplnilo celý den. Po maturitě v roce 1957 jsem hned nastoupila jako dětská sestra do dětského domova v Líních u Plzně, kde jsem i bydlela, a tak jsem už dění v Lukavici měla jen zprostředkovaně od rodičů. Pokud mi služby dovolily, nevynechala jsem žádnou taneční zábavu nebo ples v Lukavici, kam jsem se stále dle možností ráda vracela. Od roku 1963 žiji trvale v Plzni, stejně jako můj bratr Josef Kůs (*1936), ale „domů" jsme se oba celý život i se svými rodinami stále vraceli. Dokud žili rodiče a prarodiče, bylo to opravdové „domů" a moje děti jezdily k „babišce do Lukabiště". Když postupně odešli „kam všechna pokolení odešla", vracím se už jen do „naší chaloupky" – jak říkával můj syn, když byl malý. Všechno mi tam ale mé rodiče i prarodiče stále připomíná…

Na rozdíl od naší chaloupky Dolní Lukavice – naše vesnička středisková zkrásněla, v některých místech se rozrostla krásnými rodinnými domky a upravenými zahrádkami, některé staré domky naopak zmizely – např. stará kovárna Dolanských, domek u školy, opodál cestou ke hřbitovu vedle Ottů bývala chaloupka Hesů, v uličce za domem Červených čp. 23 už nenajdeme malý domeček Vokáčů a paní Fořtíkové a možná i další jinde.

Dlouholetý starosta obce Vítězslav Opálko má velkou zásluhu o celkový rozkvět Dolní Lukavice – plynofikace, vodovod, odstranění sloupů povrchového el. vedení a vybudování vedení podzemního spolu s novou kanalizací, nové komunikace a zhotovení chodníků. To má sice nevýhodu a to nemožnost zaparkování před domem, nebo snadná kolize při vycházení z vrátek dvorku s neukázněnými cyklisty projíždějícími po chodníku v těsné blízkosti i značné rychlosti kolem stavení. Malá vada na kráse, která asi nešla řešit jinak, aby bylo zajištěno bezpečí chodců, kteří bez současných chodníků byli po léta nuceni chodit po cestě. Také byla zrekonstruována budova OÚ, jistě mnohá další zlepšení celkové občanské vybavenosti. Vesnice se mnoha novými mladými obyvateli celkově omladila a získala tak další aktivní a šikovné občany, kteří se ochotně zapojují do pozitivního života obce. V říjnu 2022 předal Vítězslav Opálko svoji funkci starosty obce svému nástupci Ing. Radkovi Horovi a zůstal členem zastupitelstva jako místostarosta. Lukavice má tedy další dobrou šanci žít hezkým, aktivním životem za vedením nového schopného starosty s již osvědčeným týmem. Jak jsem měla možnost poznat předsedkyni výboru pro kulturu a média Mgr. Evu Horovou i její manžela Ing. Radka Horu – nynějšího starostu obce, je o dobrý i kulturní život obce postaráno. Paní Eva Horová neúnavně vymýšlí a připravuje nejrůznější společenské akce, náročné srazy rodáků, píše knihy o historii a svými zajímavými články a fotografiemi různých autorů obohacuje i námi všemi oblíbený miničasopis Hlasatel, který v 90. letech minulého století založil pan Josef Netrval (*1937).

Věřím, že Dolní Lukavice bude dál ve svém dolíku žít hezkým životem svých obyvatel a zásluhou všech bude další dlouhá léta i jejich hezkým domovem. Já budu mít ve svém srdci pořád tu „moji" starou Lukavici, ke které se stále častěji vracím ve vzpomínkách i prohlížením starých a stařičkých fotografií toho, co mi bylo vždy milé a drahé. Dolní Lukavice pro mne vždy byla středem světa, a čím víc jsem se od ní jako malá vzdalovala, tím víc se mi stýskalo. Teď cítím, že už tam nepatřím, skoro nikoho tam neznám, ale navždy Dolní Lukavice zůstane mým rodištěm a místem, kde žili i všichni moji nejbližší předkové.

Miloslava Hrdinová